

Notulen
Commissie Waterveiligheid en Waterketen (WW)

Datum: 08 november 2023, 13:00 - 16:17 uur
Plaats: VV-zaal Leiden
Verslag: Mevr. R. Lubbers, Vi.a.Vi Office Management

Aanwezigen dagelijks bestuur (D&H):

Dhr. J.B. Knapp (hoogheemraad VVD)
Dhr. J.P. de Vries (hoogheemraad Agrarisch)
Dhr. H. Schouffoer (hoogheemraad Natuurterreinen)

Aanwezige commissieleden:

Dhr. H.C.M. Kortman (voorzitter)
Dhr. A. van Geest (AWP voor water, klimaat en natuur)
Dhr. J. W. van der Wijk (BBB)
Dhr. J.L. van Oeveren (VVD)
Dhr. J. de Ridder (PvdA)
Dhr. H. van Dijk (Water Natuurlijk)
Mevr. A.V. Baerveldt (Water Natuurlijk)
Dhr. A. Bakx (CDA)
Dhr. H. van der Kaap (PvdD)
Mevr. R.W. Mols (PvdD)
Dhr. G.H. van Mastwijk (Agrarisch)
Mevr. D.J.M. Corbey (Natuurterreinen)
Dhr. D.J. Krantz (Natuurterreinen)
Mevr. J. van Ketel (50PLUS)

Afwezigen met afmelding:

Dhr. J.B. van den Berg (AWP voor water, klimaat en natuur)
Mevr. V.M.M. van der Burg (BBB)
Dhr. J.H. Klok (ChristenUnie-SGP)
Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA)
Mevr. L.M. Willemse (PvdA)

Overige aanwezigen:

Dhr. J.E. de Vries (secretaris)
Dhr. B. van Ooijen (Rijnland)
Mevr. M. Heringa (Rijnland)

1. Opening, vaststelling agenda en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en leest de afmeldingen en vervangingen voor.

De beantwoording van de technische vragen is te vinden in iBabs.

Agendapunt 3.4. 'Aanvullend uitvoeringskrediet AWS Zwanenburg': de commissie wordt verzocht geheimhouding van toepassing te verklaren op de beantwoording van de technische vragen op grond van de Waterschapswet tot het moment van gunning.

De heer Van Geest (AWP) vraagt naar de onderbouwing voor deze geheimhouding. Hij is zelf niet overtuigd van de noodzaak.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) verwijst naar het in de vraagstelling genoemde bedrag, afkomstig uit de verstrekte bijlage. Het is mogelijk om de bewuste gegevens te omzeilen. Maar het is wat complex om de vraag als vertrouwelijk aan te merken en de beantwoording niet. Vandaar dat ervoor is gekozen om het hele onderwerp als vertrouwelijk te bestempelen.

De heer Van Geest (AWP) wijst erop dat in de periode tussen 2015-2020 amper vertrouwelijke/geheime behandelingen plaatsvonden (besprekingen over personen daargelaten). In de nieuwe bestuursperiode wordt met enige regelmaat wel geheimhouding opgelegd. Hij vindt het verstandig dat er een onderscheid is gemaakt tussen geheim of openbaar (vertrouwelijk bestaat niet). Hij begrijpt dat het bewuste bedrag niet openbaar mag worden gemaakt en dat dus om geheimhouding wordt gevraagd. Maar hij roept het college op terughoudend te zijn met het opleggen van geheimhouding.

De voorzitter constateert dat de commissie ermee instemt dat de beantwoording geheim wordt verklaard.

Besluit:

Op het document 7-11-2023 GEHEIM beantwoording technische vragen WW 8 november 2023 geheimhouding op te leggen op grond van artikel 55.b van de Waterschapswet, juncto artikel 5.1, tweede lid onder letter b van de Wet Open Overheid tot het moment van gunning.

De voorzitter verzoekt de commissie voorts om de agendapunten 3.2. en 3.3. samengevoegd te behandelen.

De heer Van der Kaap (PvdD) heeft een aanvullende vraag over het biodivers inzaaien van dijken. In de beantwoording werd opgemerkt dat er geen exact percentage kon worden gegeven maar de Partij voor de Dieren vroeg slechts naar een indicatie.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) wijst erop dat Rijnland 1.300 km regionale dijken onder zijn beheer heeft. Veel daarvan hebben evenwel een andere functie. Vandaar dat is afgesproken dat waar mogelijk biodivers wordt ingezaaid en überhaupt aandacht wordt besteed aan biodiversiteit. Hij hoopt dat de VV het college vertrouwt waar het gemaakte afspraken betreft. Hij vindt het ontwikkelen van indicatoren hiervoor onwenselijk omdat hij de meerwaarde van de uitkomsten daarvan betwijfelt.

De heer Van der Kaap (PvdD) vindt dat er een enorm verschil is of 5% of 90% van de dijken op deze wijze kan worden ingezaaid. Een indicatie is dus gewenst. Het antwoord van de portefeuillehouder vindt hij te vaag.

De voorzitter vraagt of schriftelijke beantwoording misschien toch raadzaam zou kunnen zijn.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) stelt dat de PvdD zijn eerste antwoord niet correct heeft geïnterpreteerd. Hij herhaalt dat er is afgesproken om waar mogelijk biodivers in te zaaien. Dit staat nadrukkelijk ook in het beleid. Concrete voorstellen worden ook altijd in de biodiversiteitsparagraaf vermeld. Hij vindt het zinloos om alles uit de kast te trekken voor een getal, dat niet zoveel zegt. Het is relevant dat de werkwijze daar waar mogelijk wordt toegepast, zoals afgesproken: 'en dit is mijn antwoord'.

De voorzitter vraagt of de heer Van der Kaap bereid is deze kwestie nu te laten rusten.

De heer Van der Kaap (PvdD) zegt dat hij dit niet snel zal doen en noemt de reactie van de hoogheemraad uiterst teleurstellen.

De voorzitter constateert vervolgens dat er geen mededelingen zijn en dat de vergadering ermee instemt dat de agenda in overeenstemming met zijn voorstel wordt vastgesteld.

2. Spreekrecht

Belangstellenden kunnen gebruikmaken van het spreekrecht in de commissies en kunnen zich daarvoor tot 18:00 uur de dag voorafgaande aan de vergadering melden bij het bestuurssecretariaat.

De voorzitter meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

3. VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S

3.1 Najaarsburap 2023

Voorgesteld besluit:

1. *Vast te stellen de Najaarsburap 2023.*

De heer Van der Geest (AWP) vindt dat de Najaarsburap er goed uitziet. Het is bovenal positief dat alle stukken goed zijn terug te vinden. Het is jammer dat veel financiële gegevens 'bij benadering' worden gegeven. Als al deze posten worden opgeteld, komt dat hoger uit dan afgesproken: de totaalbedragen zouden niet boven de 300% mogen uitkomen voor wat betreft de kapitaallasten. Hoe gering ook, het is verontrustend.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vindt eveneens dat deze korte Najaarsburap er goed uit ziet ondanks dat niet alles is benoemd. Waterveiligheid: 1. *'Op basis van het VV besluit schade aan keringen (VV van 28 september 2022) pakken we nu ook schadepunten op met een niet verwijtbare oorzaak waarvoor we eerder de*

aangeland aanspraken. Vraag: hoeveel is hieraan inmiddels uitgegeven en is er een mogelijkheid om oorzaken weg te nemen? 2. Hoeveel dijken zijn er inmiddels biodivers ingezaaid? Waterketen: 1. Het is positief dat de awzi Velsen inmiddels voldoet aan de normen net als Haarlem Waarderpolder. Jammer dat Gouda, Heemstede, Leiden Noord, Leiden Zuidwest, Leimuiden, Zwaanshoek en Zwanenburg niet volledig aan de lozingseisen voldoen. Mevrouw Corbey veronderstelt dat dit mede door de wateroverlast en grote hoeveelheden neerslag wordt veroorzaakt en het niet gaat om structurele problemen. Graag uitleg.

De heer Bakx (CDA) dankt de organisatie voor de leesbare rapportage. Het is vooral positief dat er geen begrotingswijziging wordt voorgesteld.

Mevrouw Mols (PvdD) is het eens met het CDA. Het is fijn dat 'onze smileys groen zijn'.

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) complimenteert het college met het gegeven dat 99,5% van de begroting voor waterveiligheid is gerealiseerd.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) signaleert weinig verrassingen in deze Najaarsburap ten opzichte van de zomerversie. De 'Voortgang energie- en klimaatmitigatie' is zeer inzichtelijk en geeft het probleem (methaan en lachgas) helder weer. De fracties vindt dat deze dan ook prioriteit dienen te krijgen. Het STOWA-project loopt af. Wat zijn de plannen van het college voor het vervolg, mede het oog op de voorgenomen bezuinigingen op innovatie en onderzoek. Rapportage Zwanenburg: WN heeft inmiddels een goed gesprek gehad met portefeuillehouder Knapp en ambtenaren. Het is positief dat de effecten nu inzichtelijk zijn gebracht en de risico's zijn toegelicht onder andere in een heldere tabel. De fractie wil graag een bevestiging van het college ten aanzien van het bedrag van €125,7 mln.

De heer De Ridder (PvdA) vindt het een goed teken dat er ten opzichte van de vorige Burap niet veel nieuws te melden valt. Hoe is het risicomanagement geregeld bij omvangrijke projecten als Haarlem-Waarderpolder? De risico's vervallen gaandeweg als ze door de tijd worden ingehaald en ze niet zijn opgetreden. Vraag: wordt er per project geadmistreerd over de vermindering van risico's? Energie- en klimaatmitigatie: moet Rijnland niet nadenken hoe opgewekte energie kan worden opgeslagen/gebruikt zodat er efficiënt wordt omgegaan met dit type energiebron?

De heer Van Oeveren (VVD) sluit zich aan bij alle complimenten over deze Najaarsburap. Rapportage energie- en klimaatmitigatie: er is minder energie gebruikt in 2022. Door besparingen én de feitelijke omstandigheden. *'De opwekking van HVC is in 2022 met 15% afgenomen doordat HVC geen aandelen meer heeft in het windpark Borkum (op zee).'* Gezien het belang van HVC voor het bereiken van de klimaatdoelen van Rijnland, is dit reden om alert te zijn. Zwanenburg: het is positief dat vliegtuigen geen hinder hebben ervaren van de onder de Polderbaan geboorde persleidingen. De VVD vindt het feit dat er 24.000 uur werk is verzet zonder incidenten reden voor een pluim. Vraag: wat is de stand van zaken met betrekking tot het overleg met de gemeente Haarlem? De fractie is voorts tevreden nu de maatregelen tegen mogelijke gasexplosies eind 2023 zijn afgerond. Dit is ook in het belang van de eigen medewerkers.

De heer Van der Wijk (BBB) vindt het positief dat het programma Waterveiligheid doorloopt maar verwijst naar de geuite zorgen: *'Het programma Waterveiligheid loopt door, maar er zijn zorgen over de terugval in de voortgang van de versterking van de regionale keringen; dit als gevolg van een aantal complexe strekkingen die momenteel onderhanden zijn en de naweën van corona.'* Vraag: er wordt gesproken over uitbreiding van het team om nieuwe strekkingen te kunnen oppakken. Wordt de oplossing met name daarin gezocht of spelen er ook andere factoren? Is de uitbreiding gericht op het aantrekken van specifieke kennis/expertise? Gaat de voorkeur uit naar vaste krachten of wordt ook tijdelijk personeel ingezet? BBB hecht aan het behoud van expertise die wordt aangetrokken, gelet op de toekomst. Wordt hierop geanticipeerd?

De voorzitter zegt dat de gestelde vragen over het team primair valt onder de commissie BOD. Hij vraagt of BBB deze daar dan ook kan inbrengen. Hoewel hij zich kan voorstellen dat deze kort worden meegenomen in de beantwoording door de portefeuillehouder.

Beantwoording door portefeuillehouder Knapp (VVD): 1. Schade aan keringen: de oorzaken zijn in het BOB-traject al besproken (graverij, bootjes, erosie door het weer). Er is afgesproken dat er een evaluatie volgt met vermelding van de financiële gevolgen. De portefeuillehouder adviseert deze notitie af te wachten. Hierin wordt

ook aandacht besteed aan preventieve maatregelen om schade te voorkomen. 2. Biodivers inzaaien: de portefeuillehouder beklemtoont dat Rijnland veel oog heeft voor biodiversiteit, dat is afgesproken om daar waar mogelijk -in den brede- ook invulling aan wordt gegeven onder andere bij de gebiedsontwikkeling. Maar hij handhaaft zijn visie dat over het aangeven van percentages omdat alle onmogelijkheden waarmee Rijnland wordt geconfronteerd in de praktijk, niet kunnen worden meegewogen. 3. Velsen was een hardnekkig probleem maar de maatregelen worden nu structureel ingebed zodat Rijnland aan de normen gaat voldoen. Het is jammer dat een zevental de normen niet haalt, mede vanwege weersextremen/hoge pieken en deels wegens structurele factoren (assets zijn nog niet op orde maar daaraan wordt gewerkt). 4. De conclusie van WN over methaan/lachgas is correct. Aflopen STOWA-project: in de projectscope voor Haarlem-Waarderpolder is bepaald dat er een pilot wordt gestart om de reductie in kaart te brengen. Er zijn stelposten voor het teruggaan van lachgas en emissies. In het BOB-traject circulair wordt in gesprek gegaan met de commissie (ook als alle valuecases zijn uitgewerkt). 5. Torens Haarlem-Waarderpolder: de portefeuillehouder wil dit samen met het onderwerp optimalisatie bespreken. 6. Risicomanagement: hiervoor is veel aandacht. Het college informeert de commissie steeds over de vijf belangrijkste. Het klopt dat er gaandeweg verschuivingen in risico's op kunnen treden, ook door nieuwe inzichten.

De heer De Ridder (PvdA) vraagt wat de gevolgen zijn voor de vertaalslag naar de omvang van de risicopost?

Portefeuillehouder Knapp (VVD): ook die wordt steeds geactualiseerd. Op het moment dat deze significant is, wordt de commissie geïnformeerd. Er is afgesproken dat de eerstvolgende keer dat deze geactualiseerde raming met het geactualiseerde risicodossier aan de VV wordt gepresenteerd, wordt ook het uitvoeringskrediet gevraagd. 7. Contact gemeente Haarlem: portefeuillehouder Knapp en De Vries hebben zitting in de stuurgroep Haarlem-Waarderpolder. Er zijn twee (constructieve) bestuurlijke overleggen geweest met twee Haarlemse wethouders waarbij plannen zijn gedeeld. De vraag over de kostenverdeling van meerwerk dat door de gemeente Haarlem wordt uitgevoerd is nog onderwerp van bestuurlijk overleg. Beide wethouders hebben een werkbezoek gebracht aan Haarlem-Waarderpolder (mede op instigatie van de heer Van Strien, 50PLUS). De portefeuillehouder verwacht dat Rijnland en Haarlem tot overeenstemming kunnen komen. 8. Uitbreiding team/nieuwe strekkingen: een deel van de complexe te versterken stukken waterkering belanden achteraan in de planning en komen nu samen en moeten in voorbereiding/uitvoering worden genomen. Deel achterstand komt door corona. De coalitie heeft besloten om Waterveiligheid een impuls te geven met extra middelen en personele capaciteit, noodzakelijk om de extra kilometers op orde te krijgen. Rijnland wil altijd medewerkers in huis halen en houden (vast in plaats van flex). Er wordt gezocht naar technici en mensen die goed zijn in het uitvoeren van omgevingswerk. Ook is er aandacht om kennis te borgen.

Portefeuillehouder Schouffoer (Natuurterreinen) antwoordt in reactie op de vraag over de opslag van energie, dat netbeheerders kampen met netcongestie. Rijnland overlegt met hen over de mogelijke inzet van Rijnlandse assets ter verlichting. De portefeuillehouder zal te zijner tijd rapporteren over hoe Rijnland deze energieopslag inzet én managet. Toezegging.

Portefeuillehouder De Vries (Agrarisch) wijst de heer Van Geest erop, dat Rijnland heeft afgesproken dat het waterschap maximaal 300% van de belastingopbrengsten hanteert. De schuldpositie wordt opgebouwd door leningen noodzakelijk voor investeringen, niet voor de exploitatie. Als men meer evenwicht zoekt vanwege de overschrijding met 1% zal Rijnland minder moeten lenen en dus minder investeren. Het coalitieakkoord bepaalt evenwel dat moet worden gedaan wat noodzakelijk wordt geacht. Het college vindt deze 1% voor 2024 tolerabel: er wordt vastgehouden aan de 300%, in 2024 loopt dit op tot 301%.

De voorzitter constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat het als bespreekstuk dient te worden geagendeerd voor de VV.

3.2. Begroting 2024 en MJP 2025-2027

Voorgesteld besluit:

1. *De programmabegroting 2024 en het meerjarenperspectief 2024-2027 vast te stellen, met daarin onder meer:*
 - *De beoogde resultaten, activiteiten en inzet van middelen, resulterend in een lastendrukstijging van 15% in 2024 ten opzichte van 2023;*
 - *De belastingtarieven 2024: ingezetenenomslag €128,23 per woonruimte; omslag gebouwd 0,0212% van de WOZ-waarde; omslag ongebouwd overig €99,90 per hectare; omslag wegen €499,50 per*

hectare; omslag natuur €4,40 per hectare; zuiveringsheffing € 80,03 per vervuilingseenheid;
verontreinigingsheffing €80,03 per vervuilingseenheid

3.3. Kredietvoorstellen bij de Programmabegroting 2024

Voorgesteld besluit:

Vast te stellen de kredieten voor negen projecten bij de begroting 2024:

1. Een aanvullend uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €12.300.000 voor cluster Dirk II
2. Een aanvullend uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €4.900.000 voor het verbeteren van de doorstroming van het voormalig sluizencomplex Halfweg.
3. Voor herstel luchtmenginstallatie Nieuwe Meer:
 1. defecten aan de luchtmenginstallatie in de Nieuwe Meer te herstellen;
 2. de diepteligging van de luchtmenginstallatie aan te passen;
 3. een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €550.000.
4. Voor de renovatie van zuiveringskring Gouda een voorbereidingskrediet van € 5.100.000 beschikbaar te stellen.
5. Voor het realiseren van het afvalwatertransportsysteem voor het transport van afvalwater vanuit Leimuiden naar awzi Nieuwe Wetering en het aansluitend amoveren van awzi Leimuiden een uitvoeringskrediet van €9.350.000 beschikbaar te stellen.
6. Een aanvullend uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €800.000 voor het vervangen van de elektrische installatie op awzi Katwijk.
7. Een uitvoeringskrediet van €500.000 beschikbaar te stellen voor het op orde brengen van de E-installatie van AWZI Leiden ZW, middels het vervangen van hoofdverdeler 1.
8. Een aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 2,5 mln. voor de vervanging van de bestaande persleidingen van Hoofddorp naar awzi Zwanenburg.
9. Nieuwe bronnen aan te leggen ten behoeve van de klimaatbeheersing in het hoofdkantoor en hiervoor een uitvoeringskrediet van €700.000 ter beschikking te stellen

3.2. De heer Van der Wijk (BBB) complimenteert het college en de organisatie voor de manier waarop de VV is geïnformeerd, ook tijdens de speciale bijeenkomsten. De BBB ondersteunt de onderbouwing uit het coalitieakkoord. Het waterschap pakt noodzakelijke werkzaamheden nu op en wentelt deze niet af op volgende generaties. De fractie vindt de lastendrukstijging van 10 naar 15% in 2024 een moeilijke, forse stap. In het verleden zijn moeilijke keuzes uit de weg gegaan waardoor BBB tijdens zijn eerste bestuursperiode meteen werd geconfronteerd met deze belangrijke keuze. Maar verder uitstel zal op termijn alleen maar leiden tot verder oplopende schulden. De fractie accepteert deze zure appel, ook om een begrotingswijziging op korte termijn te voorkomen. BBB zal kritisch blijven kijken naar het kostenbewustzijn en de efficiency bij het uitvoeren van taken. De fractie blijft ook kritisch voor wat betreft de vraag of het kerntaken van het waterschap betreft en in hoeverre er meer samenwerking moet worden gezocht met Provincie en Rijk om de kosten te dragen.

3.3. Het is goed te vernemen dat de gemeente Amsterdam en Haarlemmermeer bijdragen aan het project sluizencomplex Halfweg. Besluitpunt 2 is een fraai voorbeeld van de samenwerking tussen Rijnland en de gemeenten.

De heer Van Geest (AWP) interrumpeert. Hij wijst erop dat in het recentelijk gesloten coalitieakkoord een stijging van 10% werd opgenomen. Nu, amper drie maanden later, wordt dit 15%. Is dit het nieuwe beleid waarmee met het aantreden van BBB rekening moet worden gehouden? Een verantwoording voor deze stijging heeft de BBB niet gegeven.

De heer Van der Wijk (BBB) zegt dat hij zelf niet alle details van de coalitiebesprekingen niet kent: 'Ik weet wel dat we als BBB wel voor verrassingen zijn komen te staan nu we ook werkelijk in het college mee gingen doen. En die verrassingen waren niet altijd gunstig voor ons.'

De heer Van Oeveren (VVD) zegt dat zijn fractie instemt met de begroting en zich realiseert dat iedereen wordt geconfronteerd met een forse lastenverzwaring. Maar een aantal grote ambities worden uitgevoerd. Waterveiligheid: het is goed dat er een rapportage over de primaire keringen is aangekondigd en dat er een advies wordt opgesteld om de gevolgen van overstromingen te beperken. Hopelijk is voor de uitvoering daarvan voldoende capaciteit beschikbaar. Hiermee wordt het waterschap ook duidelijk zichtbaar naar de buitenwereld. Waterketen: in 2024 gaan de nodige werkzaamheden van start. Dat is zeer positief. De VVD staat voorts van

harte achter het afwegingskader voor circulariteit. En de fractie constateert met vreugde dat er wordt gewerkt aan de realisatie van diverse zonneweiden. Vraag: wat is een ionenwisselaar? Voorbereidingskredieten: iedereen weet dat de persleiding Hoofddorp dringend gewenst is. Het betreft een fors bedrag maar niets doen is geen optie. Voorts hoopt de fractie dat Rijnland overeenstemming bereikt met de aannemer over de e-installatie op Katwijk.

De heer De Ridder (PvdA) beperkt zijn bijdrage over de begroting in deze commissie tot waterveiligheid en waterketen. Waterveiligheid: wijziging normen gezien de klimaatscenario's. Rijnland dient regionaal in 2030 aan de normen te voldoen, landelijk in 2050. Rijnland dient er zijns inziens rekening mee te houden dat de dijken robuuster moeten worden. Hij adviseert om hiermee nu al rekening te houden bij geplande werkzaamheden om te voorkomen dat er over paar jaar weer aanpassingen noodzakelijk zijn. Wat is de visie van het college? Uiteraard moet e.e.a. in overeenstemming met Provincie en/of Rijk gebeuren.

Waterketen: het college vindt het een belangrijk uitgangspunt dat assets uiteindelijk op orde moeten komen. Is bekend waarop wordt gestuurd, wat wordt door de organisatie verstaan onder 'op orde zijn'? Dat het beheer onder controle is, dat bekend is hoeveel kosten er jaarlijks zijn?

'We hebben meters geplaatst om de uitstoot van broeikasgassen te meten. In 2024 krijgen we hierdoor meer inzicht en kunnen we maatregelen formuleren.': de PvdA zou graag de eerste uitkomsten van dit onderzoek in de VV bespreken.

Kredietvoorstellen: de PvdA kan zich hierin vinden. Wel had de fractie wat nadere onderbouwing gewenst bij de noodzaak voor de intensivering ten opzichte van het coalitieakkoord. Persleiding Hoofddorp is van groot belang, maar klopt het dat de verhoging vooral een gevolg is dat de aannemer vroeger bij het project wordt betrokken waardoor er een hoger bedrag nodig is voor het voorbereidingskrediet? Men zou verwachten dat dit tot lagere kosten leidt op een later tijdstip (scheelt de aannemer werk) maar er staat dat het later alleen maar meerkosten gaat schelen. Graag uitleg.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) houdt zich namens de fractie bezig met de waterketen en haar collega Van Dijk met de waterveiligheid. Er wordt bezuinigd op innovatie en strategie en onderzoek, op inhuur als het vervullen van vacatures. Maar er is ook geen geld voor het initiëren van nieuw onderzoek in 2024. Verwijzend naar het succes in Velsen, kenschetst de fractie dit als een staaltje: 'Penny wise, pound foolish'. Vraag: wat is de relatie met punt 24 in het coalitieakkoord (oog voor innovatie en nieuwe ontwikkelingen). De waterketen kent overigens weinig verrassingen.

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) zegt dat de fractie weliswaar positief is over de Burap, maar in de begroting staan onderwerpen die aandacht vragen. De inzet voor de aanpak regionale keringen door Rijnland in het huidige jaar verdient lof, maar de vraag is of het verstandig in 2024 minder te gaan doen. Wel wordt vermeld dat Rijnland aan de slag gaat met intensivering. Waarom houdt Rijnland de opgebouwde voorsprong niet vast en pakt voortvarend door? De fractie stemt volledig in met agendapunt 3.3. voor wat betreft cluster Dirk II. Voor de vervanging van de vier balgstuwen in de ringvaart Haarlemmermeer is indertijd krediet van €4,1 miljoen beschikbaar gesteld. Is het niet mogelijk om de kosten op een later tijdstip te doen landen nu er nog afspraken met andere overheden moeten worden gemaakt? Wordt er al overlegd? In het MJP is een stijging van investeringen opgenomen. Maar zijn die voldoende met het oog op de aanstaande forse projecten, het Kennisprogramma Zeespiegelstijging en de Rijnlandse Kustveiligheid voor een toekomstbestendig Rijnland? *'We adviseren bij ruimtelijke gebiedsontwikkelingen'*: de heer Van Dijk vraagt zich af of dit niet thuishoort bij de portefeuille water en bodem sturend? En of het geld daar dan ook niet moet worden ondergebracht?

De heer Van der Kaap (PvdD) waardeert het in hoge mate dat de VV voordat de begroting is opgesteld, werd is betrokken bij de te maken keuzes ten aanzien van de lastenverzwaring.

Afgaande op de begroting lijkt het besef dat er sprake is van een crisis op het gebied van klimaat, biodiversiteit en natuur amper te zijn doorgedrongen. Rijnland gaat enthousiast aan de slag voor inwoners, bedrijven en fantastische natuur, vermeldt de inleiding. Maar: die 'fantastische natuur heeft er nog nooit zo slecht bijgestaan als nu', aldus de Partij voor de Dieren. De fractie komt in de VV met een voorstel om die noodtoestand te benoemen en onderdeel te maken van het beleid.

De fractie heeft grote moeite met de halsstarrige wijze -gespeend van voortschrijdend inzicht, innovatie, empathie en ecocentrisch denken- waarop keringen worden beschermd tegen gravende dieren. Andere waterschappen hanteren andere methodes en zijn van plan om verdrinkingsvallen uit te faseren. De fractie kondigt hierover een voorstel aan voor de VV.

De mogelijke komst van de bever vereist ook herbezinning op de vorm van beheer. De bijna €3 miljoen die voor de aanpak is uitgetrokken kan beter anders worden besteed.

De PvdD zal ook een motie indienen met de vraag om de VV globaal inzicht te geven over de omvang van de bloemrijk ingezaaide dijken. Dit omdat portefeuillehouder Knapp dit niet wil aanleveren.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vindt een welverdiend compliment aan het adres van de portefeuillehouder en de organisatie op zijn plaats: er ligt een mooie én inzichtelijke begroting voor en net als de PvdD vindt zij het positief dat de VV in de voorfase is meegenomen door het college.

De fractie vindt de stijging van de lasten met 15% -zeker zo snel na aantreding van het nieuwe college- zorgelijk. Het is goed dat er in de begroting met een zichtbare koppeling wordt verwezen naar het coalitieakkoord. Zij had graag gezien dat er ook in de begroting zou zijn verwezen naar 'kosteneffectiviteit' (ook genoemd in het coalitieakkoord) mede gezien de voorgenomen kostenstijgingen en de noodzaak om alert te zijn op beheersing van de kosten. Natuurterreinen roept de portefeuillehouder op deze koppeling in de volgende begroting door te voeren.

Restrisico 4 (hogere prijsstijgingen) is met name actueel gezien de forse investeringsagenda.

Restrisico 7 (meer en duurdere niet-verwijtbare schade): mevrouw Corbey vindt deze openeindregeling riskant nu Rijnland alle niet-verwijtbare schade voor zijn rekening neemt. Rijnland doet volgens de portefeuillehouder niets aan de oorzaken terwijl die bekend zijn (zoals het te hard varen door slootjes/over plassen met schade aan oevers e.d.). Zij beseft dat Rijnland niet eigenstandig een snelheidsbeperking kan opleggen maar vindt dat het waterschap meer dan tot dusverre samen met Provincie en gemeenten zou kunnen doen aan de preventie en zoals invoering van snelheidsbeperkingen.

Veiligheid: 1. Voor muskusrattenbestrijding is €2,8 miljoen en een extra ophoging met €200k uitgetrokken.

Natuurterreinen vindt het essentieel dat gezocht moet worden naar een effectief beleid nu het aantal muskusratten alleen maar blijkt toe te nemen. Is het niet beter om met deze €3 miljoen extra gevoelige plekken in dijken beter te beschermen met gaas, stalen afdekplaten e.d.? 2. Is het verstandig -gezien de nieuwe toetsingsronde- op nu alle werken te gaan oppakken?

Waterketen: de fractie is content met het investeringsprogramma om de achterstanden weg te gaan werken.

'Dit alles leidt ertoe dat de assets meer en meer op orde komen. In 2024 verkeert 50% van de rioolgemaal in goede staat (de AWZI's kunnen we nog niet volledig monitoren in de AHI).' De fractie vindt 50% aan de magere kant. Hoe zit het met de persleidingen die regelmatig defect raken met zeer dure reparaties tot gevolg? Is preventie niet raadzaam? Technisch is dit mogelijk. Dus oppert de fractie om hiervoor een begrotingslijn voor op te nemen.

Energieneutraliteit: *'We werken in de regio samen aan de Regionale Energie Strategie 2.0. De kans bestaat dat we de komende jaren overvraagd worden op dit thema.'* Wat wordt bedoeld met 'overvragen'?

Kredietvoorstellen

'Op verzoek van uw vergadering wordt een aantal kredietvoorstellen gebundeld en ter vaststelling voorgelegd die voldoen aan de volgende criteria:...' Natuurterreinen vindt dat deze meer aandacht verdienen en dat deze dus niet geclusterd zouden moeten worden. Het gaat om hoge bedragen en veel aspecten zouden wel degelijk besproken moeten kunnen worden. In de werkgroep die zich bezighoudt met de verbetering van de werkwijze zal zij voorstellen om deze kredietvoorstellen niet in een cluster te bespreken maar los van elkaar.

'1. Een aanvullend uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van €12.300.000 voor cluster Dirk II.' Er wordt slechts aangegeven dat 'er iets circulairs wordt gedaan en er wat bloemen zullen worden ingezaaid waar mogelijk'. Het betreft een uitvoeringskrediet dus moet nu bekend zijn waar circulair werken en biodiversiteitsinzaai mogelijk zijn. Vraag: graag nadere toelichting op aspecten duurzaamheid, circulariteit en biodiversiteit.

De voorzitter last een schoring van enkele minuten in ten behoeve van de beantwoording door het college.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft portefeuillehouder Knapp het woord voor de beantwoording.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) beantwoordt de vragen uit de eerste termijn. 1. Met een ionenwisselaar worden diverse typen vervuiling uit het afvalwater verwijderd. 2. De portefeuillehouder spreekt de wens uit om tot overeenstemming te komen met de aannemer over het project Katwijk. 3. Normen aanpassen waterveiligheid en toereikendheid investeringen: de norm is gebaseerd op de kansberekening (overstroming achterland eens in de zoveel jaar). Door stijgende zee- en rivierspiegels en veranderend klimaat wijzigt de norm niet. Doordat het eigen boezemniveau van Rijnland stijgt, neemt de druk op de keringen toe. Rijnland werkt aan een studie 'Toekomstbestendig watersysteem Rijnland' en neemt daarin de waterveiligheid en gemaalcapaciteit en waterstanden mee. Rijnland past de ontwikkelde toetsingssystematiek inmiddels automatisch toe dat wordt

geüpdatet al naar gelang de ontwikkelingen. Daarmee wordt de veiligheid van de waterkeringen inzichtelijk. Bij de zwakste stukken van de primaire keringen (met name aan de badplaatsen in de kuststrook) wordt duinaangroei gerealiseerd. 4. Waterketen: Rijnland beschikt over een definitie om te bepalen of de assets op orde zijn. Er is langdurig onvoldoende geïnvesteerd in de assets. Naar verwachting zal de berekende nieuwbouwwaarde van deze assets uitkomen op €2½ miljard mede door de prijsstijgingen. Op basis daarvan kunnen benodigde investeringen worden berekend. Rijnland vindt dat de assets op orde zijn als er in principe in een periode van vijftien jaar geen grootschalig onderhoud hoeft te worden uitgevoerd op de betreffende assets. Regulier onderhoud wordt normaal uitgevoerd. Er loopt inmiddels een transitie in het onderhoud van correctief naar preventief. 5. Veel waterschappen meten inmiddels de uitstoot van broeikasgassen en delen de uitkomsten. Daarmee ontstaat ook een beeld hoe de reductie hiervan effectief kan worden tegengegaan. In de begroting is hiervoor al een stelpost opgenomen en dit onderwerp zal dan ook te zijner tijd terugkomen in de VV (inclusief uitleg over de gedeelde data). Deze innovatie wordt vanuit de waterketen bekostigd. 6. Verzoek nadere onderbouwing bij de noodzaak voor de intensivering ten opzichte van het coalitieakkoord: in de nota Waterveiligheid zijn de uitgangspunten vastgelegd. Ruimte markt-inkoopstrategie: in deze strategie zijn veel ambities en afspraken opgenomen op het gebied van circulariteit/duurzaamheid die worden toegepast bij het jaarlijks op orde brengen van de 20 kilometer. Een uitsplitsing per krediet werd indertijd bewust afgewezen om zodoende tijd te hebben voor het bestuurlijke gesprek. Uiteraard kan de VV wederom vragen om ontvlechting. 7. Persleiding: een deel van de uitvoeringsfase wordt naar voren gehaald in het bouwteam, vandaar de noodzaak voor een aanvullend voorbereidingskrediet. Er is slechts sprake van een verschuiving van uitvoeringskrediet naar voorbereidingskrediet. Hierdoor zal een versnelling kunnen worden gerealiseerd en kunnen risico's worden geminimaliseerd. 8. Velsen: de werkzaamheden zijn niet uit bekostigd door het innovatiebudget maar vanuit de waterketen. 9. Regionale keringen: oplevering net vóór of na de jaargrens zorgt voor de nodige fluctuaties. De dip in de uitvoering is al toegelicht maar Rijnland zet nadrukkelijk in op intensivering in middelen én capaciteit. De portefeuillehouder is voornemens om de effecten daarvan zo snel mogelijk zichtbaar te maken. **Toezegging.** 10. Balgstuw: de VV heeft hiervoor indertijd fiat verstrekt. Zodra de portefeuillehouder, zijnde de dijkgraaf, relevante informatie heeft, zal die worden gedeeld met de VV. **Toezegging.**

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) twijfelt niet aan de noodzaak om de vier balgstuwen te vervangen maar opperde om de kapitaallasten enigszins uit te stellen zodat deze elders voor andere prioriteiten kunnen worden ingezet.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) wijst de heer Van Dijk erop, dat de VV weloverwogen heeft besloten tot vervanging na afweging van de diverse dilemma's (ook temporisering). 11. Water en bodem sturend: ten aanzien van waterveiligheid zijn ook de wat klassieke taken relevant waarover Rijnland de partners in het fysieke domein adviseert. 12. Het samenwerkingsverband muskusrattenbestrijding heeft aangeboden om een presentatie te verzorgen voor de AB-leden. De portefeuillehouder is van harte bereid om deze desgewenst te regelen. **Toezegging.** 13. Schade aan kades: de portefeuillehouder heeft hard varen als één van de oorzaken genoemd. Er spelen daarnaast andere -niet te beïnvloeden- grotere factoren zoals de weersextremen. De portefeuillehouder verwijst naar een eerdere toezegging om dit gezichtspunt mee te nemen in de evaluatie. 14. Budget bestrijding muskusratten: €3 miljoen is een hoog bedrag maar er is een strategie afgesproken om deze muskusratten te verdrijven tot aan de landsgrenzen. Hetgeen de eerste jaren tot een intensivering van de kosten zou leiden maar gaandeweg tot lagere. Deze aanpak werd ook als humaner bestempeld omdat er niet steeds een populatie in stand zou worden gehouden die bestreden moest worden. Hierover is meermalen in de VV discussie gevoerd. De door de PvdD bepleite aanpak (gaas, damwanden e.d.) zal aanzienlijk duurder uitvallen en de portefeuillehouder vindt dit dan ook geen serieus alternatief. 14. In 2012 zijn de regionale keringen getoetst en werden er strekkingen afgekeurd. Die voldoen niet aan de veiligheidsnorm dus ontraadt de portefeuillehouder ten stelligste om te gaan wachten tot een nieuwe toetsronde. Veiligheid mag niet in het geding komen. Maar mocht het nieuwe veiligheidsbeeld uitwijzen dat bepaalde stukken een hogere prioriteit hebben met het oog op veiligheid, dan zullen die uitkomsten meewegen in de actualisatie van de totaalprioritering. 15. Persleiding/opzetten begrotingslijn: in 2024 start de inventarisatie naar de staat van deze assets. 16. RESSEN: portefeuillehouder Schouffoer participeert namens Rijnland in de RESSEN. Hij is niet aanwezig en de vraag zal worden beantwoord door de heer Van Ooijen.

De heer Van Ooijen (ambtelijke ondersteuning) zegt dat Rijnland door gemeenten en andere partijen wordt verzocht om mee te denken met betrekking tot diverse warmtevraagstukken. Het aantal verzoeken stijgt de laatste tijd aanzienlijk waardoor Rijnland wordt overvraagd.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) vervolgt zijn beantwoording. 17. Cluster: in de Nota Waterveiligheid en de inkoopstrategie zijn afspraken vastgelegd. Qua duurzaam opdrachtgeverschap neemt Rijnland de derde plaats in hetgeen aantoonde dat het waterschap hieraan de volle aandacht besteedt maar de portefeuillehouder acht het niet raadzaam om dit onderwerp per kilometer strekking e.d. te gaan bespreken. Voorts handhaaft hij zijn standpunt dat een bespreking over het aantal kilometers divers ingezaaide dijken niet zal bijdragen aan een relevant bestuurlijk gesprek. Hij wil zich beperken tot het uitgangspunt dat er biodiversiteit moet worden ingezaaid waar mogelijk en dat dit prioriteit verdient. 18. Uiteraard staat het Natuurterreinen vrij om in de tweede termijn vragen te stellen over de separate kredietvoorstellen.

Portefeuillehouder De Vries (Agrarisch) dankt de BBB voor de steun voor deze begroting: 'Dat vraagt de nodige lef van een nieuwe partij'. Zeker met het oog op de 15% kostenstijgingen. Efficiency uitvoering en kosteneffectiviteit: tijdens de technische sessie werd gevraagd naar het onderscheid tussen 'groot en klein bier'. Op pagina 5 van de besluitnota wordt uitleg gegeven over kostenefficiënt en kosteneffectief werken. Door de organisatie is hiernaar nadrukkelijk gekeken ('kan het niet een tandje minder?'). De portefeuillehouder verwijst naar de opgenomen voorbeelden. De portefeuillehouder heeft grote waardering voor de opstelling van de organisatie en de wijze waarop uitdagingen samen met de VV en D&H zullen worden aangepakt. Hij hoopt dat de VV deze ook samen met de organisatie wil aangaan om de uitdagingen binnen de 10-10-8-8-afspraken van het coalitieakkoord te realiseren én staand beleid voort te zetten. Er liggen ook voorstellen om het weerstandsvermogen op peil te brengen en om de reserves eventueel aan te vullen (mede na een reprimande van de Provincie dat Rijnland niet voldoet aan de eigen norm). Het waterschap gaat ook een einde maken aan structurele financiering door middel van incidenteel geld. Er wordt bovendien fors geïnvesteerd in de toekomst en daarvoor worden reserves aangelegd om mogelijke tegenvallers te kunnen opvangen en bestuurders na deze periode ruimte te bieden om de heffing te kunnen beheersen. De portefeuillehouder vindt dat zowel D&H als de VV ook zelf voorstellen door langs de lat van kostenefficiëntie en kosteneffectiviteit moeten beoordelen. Clusterkredieten: de fracties kunnen elk krediet altijd aan de orde stellen. Maar gebleken is dat het werken met clusterkredieten in de organisatie enorm kosteneffectief blijkt te zijn en prima werkt in de presentatie van de onderlinge posten in een clusterkrediet. Hij vindt dan ook dat zowel de VV als D&H zich wat dit betreft 'voorbeeldig' zouden dienen op te stellen. Bezuinigingen op innovaties: reguliere innovaties worden betaald uit de reguliere budgetten. De kleine post innovatiegeld wordt ingezet richting externen. Ervaring leert, dat een deel steeds overblijft. Vandaar de voorgestelde reductie. Het college blijft overigens voorstander van innovatie omdat dit bijdraagt aan kostenefficiëntie en kosteneffectiviteit. Restrisico's prijsstijgingen: de afgelopen jaren werd Rijnland overvallen door de kostenstijging van diverse materialen. Ook soms op onderdelen: hout werd aanzienlijk duurder en is nu weer op het pre-corona-niveau maar beton is onbetaalbaar. Deze niet te voorzien ontwikkelingen kunnen alle projecten raken.

Tweede termijn

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) begrijpt de uitleg over de onderuitputting en het innovatie- c.q. onderzoeksbudget. Zij neemt aan dat dit betrekking heeft op initiatieven voor nieuw onderzoek. Maar er worden ook geen vacatures vervuld wat schadelijk is voor de innovatiekracht (inhuur en vaste krachten). WN vindt dit onwenselijk. Mede omdat dit ook gevolgen kan hebben voor Velsen. De beantwoording stelt de fractie niet gerust.

De heer De Ridder (PvdA) vervolgt zijn vraag over het in orde brengen van de keringen gezien de nieuwe klimaatscenario's. Hij begrijpt dat de veiligheidseisen (en dus de normen) niet wijzigen en een bepaald risico wordt geaccepteerd. Maar het gaat de fractie om de vertaling richting de eisen die aan keringen worden gesteld. Modellen variëren weliswaar per kering, maar wat moet worden verstaan onder 'zo snel mogelijk' en kan het tempo niet worden opgevoerd? Zodat daarmee rekening kan worden gehouden bij de investeringen. Het kan zijn dat er meer nodig is 'dan de keringen op orde brengen'.

De heer Van Geest (AWP) maakt zich zorgen over de inflatie-gevolgen. In de media wordt dagelijks gemeld wat er allemaal niet meer kan vanwege de inflatie (er worden diverse percentages genoemd: 5%, 10% of zelfs 15%). Maar het woord 'inflatie' is in de stukken van Rijnland amper terug te zien. Hoe houdt Rijnland rekening met de behoorlijke geldontwaarding?

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) is content dat de portefeuillehouder heeft toegezegd dat er bij de evaluatie van de niet-verwijtbare schade ook wordt gekeken naar de (snelheid van de) bootjes. In de BOB-trajecten tijdens de vorige bestuursperiode werd het te hard varen als de belangrijkste oorzaak zijn van schade aangemerkt. De clusterkredieten zijn -naar zeggen van de portefeuillehouder- een soort 'opluchting' voor de organisatie vergeleken bij de separate. Graag uitleg, want de organisatie moet immers de noodzaak in alle gevallen onderbouwen voor kredieten e.d. De fractie is niet per definitie tegen clusteren en wil ook niet elke kilometer dijkverbetering afzonderlijk gaan bespreken. Maar de beschikbare informatie over het uitvoeringskrediet vindt de fractie te summier voor een goed inzicht. Mevrouw Corbey wil dus graag alsnog meer informatie ontvangen over de werkwijze e.d. Zij denkt dat het net zo veel werk is om deze geclusterd dan wel per krediet op te stellen.

Portefeuillehouder De Vries (Agrarisch) zegt in reactie op Water Natuurlijk dat de in een vacature te vragen kennis net zo goed binnen de reguliere programma's kan worden opgevangen. De onderschrijving wordt teruggenomen. In de begroting is gerekend met een bepaald inflatiepercentage. Zie ook de uitleg in de introductie op de begroting (gevolgen inflatie op de 10-10-8-8-verhouding).

Mevrouw Heringa (ambtelijke ondersteuning) bevestigt dat Rijnland zeker rekening heeft gehouden met de prijsstijgingen/inflatie. De hogere kosten zijn doorberekend (zie 2). Pagina 85: 'Inflatie: 2024; 5% (was in 2023: onderhoud 5,2% en overig 2,9%), 2025 e.v. 1% (was: 1%), alles inclusief 1% efficiencykorting. In restrisico nummer 4 wordt ook gemeld dat Rijnland te maken heeft met nu nog onbekende prijsstijgingen.

Portefeuillehouder De Vries (Agrarisch) zegt dat er dus op drie fronten hiermee rekening wordt gehouden (tariefstijgingen, het vaste percentage en de restrisico's).

De heer Van Geest (AWP) beseft dat het waterschap geen grip heeft op de inflatie maar als er met 5% is gerekend terwijl bekend is dat deze op jaarbasis kan uitkomen op 10%, dreigt er een behoorlijk financieringsprobleem.

Portefeuillehouder De Vries (Agrarisch) wijst erop dat die 5% in de programma's is meegenomen en er daarnaast nog eens gerekend is met 5%: 'Daarmee komen we een heel eind'. De teams hebben de portefeuillehouder ervan verzekerd dat teams aanzienlijk efficiënter en effectiever kunnen werken als teams zich kunnen concentreren op clusterkredieten. Deze werkwijze spaart behoorlijk wat mensuren uit.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) herhaalt over de schade dat de diverse oorzaken in de evaluatie worden meegenomen. Zelf heeft hij nooit gezegd dat de bootjes een van de belangrijkste veroorzakers zouden zijn. Tijdens de inspraak en door diverse fractie is wel aangegeven dat 'deze als meest onrechtvaardig' gevoeld. Vandaar dat er een evaluatie is toegezegd.

Rijnland heeft geen invloed op stijging van het zeewater of de rivieren. Daarmee wordt Rijnland wel meteen geconfronteerd maar de norm wijzigt niet maar het wordt complexer om die te behalen. Wat meer inspanningen kan vergen. Regionale keringen: om de gevolgen van de klimaatverandering in beeld te brengen, worden diverse genoemde studies uitgevoerd. De aanpassing van de gemaalcapaciteit of aanleggen van piekbergen kunnen worden ingezet om de effecten van de klimaatverandering binnen de boezem op te vangen. Maar het behalen van de norm binnen de boezem vanwege klimaatverandering is dus niet per definitie complexer.

De heer Van Dijk (Water Natuurlijk) interrumpeert. Er moet ook rekening worden gehouden met langere drogere dan wel nattere periodes waarvoor de reguliere aanpak niet meer toereikend zal zijn.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) zegt dat dit uiteraard gebeurt. De wijze van beheer en onderhoud en inspectie zijn in die gevallen bepalend, zie ook de rapportages over de droge periodes (extra inspecties). Extra inspanningen als aanloop naar mogelijk grotere risico's (en het voldoen aan de norm): keringen lijden ook onder een natuurlijk verval. Als dijken extra worden verzwaaard, zal het verval van de dijk versnellen. Hij wil de discussie dan ook graag voeren aan de hand van de studie 'Toekomstbestendig watersysteem'. Ook voor wat betreft het tijdpad voor maatregelen. Hij veronderstelt dat het te prematuur is om nu al vooruit te lopen op de effecten die ver in de toekomst worden voorzien.

Portefuillehouder De Vries (Agrarisch) biedt verontschuldiging aan voor de mogelijke verwarring. Hij verwijst naar voorstel 3.3.: het betreft gewone kredietvoorstellen. Deze zijn weliswaar geclusterd in één document, maar het zijn geen clusterkredieten maar losse voorstellen. De VV heeft D&H verzocht om maximaal twee keer per jaar kredietvoorstellen in te dienen, los van de clusterkredieten.

Portefuillehouder Knapp (VVD) beklemtoont dat het krediet voor waterveiligheid wél een clusterkrediet betreft.

De voorzitter concludeert dat het agendapunt 3.2. als bespreekstuk zal worden geagendeerd voor de VV mede vanwege de mogelijke motie(s) en/of amendementen en dat agendapunt 3.3. als hamerstuk kan worden doorgeleid.

3.4. Aanvullend uitvoeringskrediet AWS Zwanenburg

Voorgesteld besluit:

1. *Een aanvullend uitvoeringskrediet van €20,0 miljoen beschikbaar te stellen voor het project Afvalwatersysteem Zwanenburg.*

(Nota bene: bespreking van 'geheime deel' zal in beslotenheid plaatsvinden).

Portefuillehouder Knapp (VVD) meldt dat er bewust is afgezien van toevoeging van dit uitvoeringskrediet aan agendapunt 3.3. De onderbouwing is technisch en de informatie is al geruime tijd bekend bij de VV. Maar omdat Rijnland over grote projecten apart rapporteert, is dit aanvullend uitvoeringskrediet separaat geagendeerd.

De heer Van Mastwijk (Agrarisch) kan de overschrijding billijken. Hij begrijpt dat de laatste €10,9 miljoen wordt gedekt door toekomstig werk. Graag uitleg. Kennelijk zit deze ruimte nog ergens in de begroting terwijl de fractie ervan uitging dat deze strak is opgesteld.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) wil een toezegging dat er niet nogmaals extra krediet wordt gevraagd boven op de prognose einde werk ad €125,3 miljoen. Zij neemt aan dat alle kosten goed in beeld zijn, afgaande op de doorwrochte stukken.

Portefuillehouder Knapp (VVD) kan helaas geen garanties afgeven. Er is altijd transparant gerapporteerd (zoals over hoger uitvallende inschrijvingen, geringe meerkosten, prijsstijgingen). Op een gepast moment wordt dit aanvullend uitvoeringskrediet aangevraagd (vanwege de noodzaak en op basis van de geactualiseerde raming). De portefeuillehouder kan niet garanderen dat na afronding van het project niet alsnog een aanvullende kredietaanvraag vereist is. De renovaties zijn in het risicodossier meegenomen, maar deze assets verkeren altijd in een oude staat en kunnen voor onaangename verrassingen zorgen met extra kosten als gevolg. Bij een overschrijding wordt altijd geprobeerd deze binnen het programma op te lossen. Hierin zijn ook forse stelposten opgenomen maar hierin is een aantal werkzaamheden naar een eerder tijdstip verschoven. De begroting is weliswaar strak opgesteld, maar om verdere tariefsverhogingen te vermijden is gekeken hoe het bedrag binnen het programma kan worden gevonden.

De voorzitter concludeert dat het voorstel als hamerstuk naar de VV kan worden geleid.

3.5. Nieuwe opgaven binnen de waterketen

Voorgesteld besluit:

1. *Voor het bepalen van de volgorde van het oppakken van de nieuwe opgaven de volgende criteria te gebruiken: de hotspotanalyse, het meekoppelen met projecten en de grootte uit de EU-richtlijn;*
2. *Volgend uit deze criteria de nieuwe opgaven als volgt te prioriteren: Gouda, Haarlem Waarderpolder en Zwaanshoek.*

Portefuillehouder Knapp (VVD) verwijst naar het ten uitvoer brengen van de motie van de PvdD over de aanpak om medicijnresten, stikstof- en fosfaat te verwijderen. Het coalitieakkoord stelt hiervoor middelen beschikbaar. In 2024 volgt nadere discussie over deze problematiek maar het college wil in 2024 al aan de slag, vandaar dat daarmee zichtbaar rekening wordt gehouden in de begroting en dat in een notitie wordt aangegeven hoe de middelen zullen worden besteed. De portefeuillehouder vraagt fiat inzake de voorgelegde prioritering.

De heer Van Geest (AWP) memoreert dat in de vorige bestuursperiode de AWP en VVD volstrekt andere meningen waren toegedaan. Hij vindt het positief dat er nu een voorstel ligt want medicijnresten moeten zoveel mogelijk uit het milieu worden verwijderd, wat een lastige opgave is. Het grote aantal genoemde locaties vindt de fractie wat verwarrend. Wat is de gedachte hierachter? Waarom worden er allemaal verschillende afwegingen gemaakt?

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vindt de gekozen benadering volstrekt logisch. Maar waarom gaat het alleen over medicijnresten in dit besluit of betreft het toch alle nutriënten? Zo ja, is in de hotspotanalyse rekening gehouden met de waterkwaliteitsopgave?

Portefeuillehouder Knapp (VVD) vult zijn inleiding aan: de hotspotanalyse kijkt naar de omvang van de vervuiling én de kwetsbaarheid van het ontvangende water, de doorstroming e.d. Kortom: de grote impact van de vervuiling op het hele watersysteem. Voor fosfor en stikstof wordt daarbij aansluiting gezocht. Ook wil Rijnland werk-met-werk maken, vandaar de vermelding van de andere locaties.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) vindt het prima dat stikstof en fosfaat zijn meegenomen. Er wordt terecht melding gemaakt van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. In de conceptrichtlijn is een passage gewijd aan het laten meebetalen door de vervuiler. In de Richtlijn zou daarvoor een potje worden ingesteld zodat de farmaceutische fabrieken mee gaan betalen aan de zuiveringsopgave. Natuurterreinen vindt dit zeer zinvol. Vraag: staat dit potje nog in de concept Richtlijn? En wordt overwogen dit potje aan te spreken en zo ja, op welke termijn?

Mevrouw Mols (PvdD) is blij dat er op korte termijn een vervolg is gegeven op de motie van de Partij voor de Dieren. Leiden Zuidwest wordt aangemerkt als hotspot. Er wordt gesteld dat er op termijn geld kan worden bespaard door bepaalde zaken nu mee te nemen. Overweegt het college om ook de kleinere vierde zuivering meteen mee te nemen in een gezamenlijke aanbesteding?

Voorts zou de fractie graag het rapport ontvangen waarin staat wat al dan niet als hotspot wordt aangemerkt. Wanneer komt de hotspot Noordwijk weer aan bod?

Gezien de schaal van het robuust te renoveren Zwanenburg, de vraag, of dit op enige termijn als los project zou kunnen worden toegevoegd.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) vindt het een heldere notitie die recht doet aan de motie. De fractie kan zich vinden in de keuze voor Gouda, Haarlem Waarderpolder en Zwaanshoek. Maar eigenlijk zou ook Leiden Zuidwest moeten worden meegenomen. Daar wordt vanaf gezien omdat deze niet in het coalitieakkoord past. WN bepleit om Leiden Zuidwest meteen mee te nemen, temeer omdat de Europese Richtlijn al in 2024 afkomt. En die maatregelen dus zullen moeten worden genomen. Kan Rijnland hiervoor Europese subsidies aanvragen? Zo ja, dan moet die actie nu worden ingezet.

De heer De Ridder (PvdA) sluit zich aan bij de vragen over Leiden Zuidwest. Vindt het college het -afgezien van het coalitieakkoord- eigenlijk nu ook niet zelf doelmatiger om Leiden Zuidwest meteen mee te nemen?

Portefeuillehouder Knapp (VVD) zegt dat gewijzigde inzichten hebben bijgedragen aan dit voorstel. Op basis van de verplichtingen uit de Richtlijn Stedelijk Afvalwater zijn de locaties waar medicijnresten vóór 2035 moeten worden aangepakt opgesomd. Subsidie en meebetalen: D&H zal deze onderwerpen meenemen in het beeldtraject dat volgt maar het onderwerp is nu geagendeerd in verband met de begroting 2024 en de prioritering.

In reactie op de vraag over de gekozen aantallen, antwoordt de portefeuillehouder dat er is gekozen om de medicijnen op twee of drie locaties te gaan verwijderen en daarvoor de benodigde middelen ook tijdens de coalitie-onderhandelingen zijn geaccordeerd. De discussie over de aantallen (zoals: waarom niet ook vier of vijf) is aan de politiek is.

Het is momenteel bovenal belangrijk overeenstemming te bereiken over de prioritering. Tevens moet worden gezien welke technologie wordt ingezet, wat de kosten bedragen.

De heer De Ridder (PvdA) verwijst naar de door de portefeuillehouder genoemde aantallen (drie, vier of vijf). Maar het gaat om de door de portefeuillehouder zelfgemaakte analyse dat het een zinvolle investering betreft, gebaseerd op randvoorwaarden. Dus waarom niet?

Portefeuillehouder Knapp (VVD) zegt dat die beantwoording nog zou volgen. Hij geeft uitvoering aan het coalitieakkoord waarin twee à drie locaties worden genoemd. Ook is er een prioritering inzichtelijk gemaakt. Als een vierde ook zou worden meegenomen, komt Leiden Zuidwest daarvoor in aanmerking. Als de VV bij meerderheid besluit dat er meerdere locaties moeten worden meegenomen, dan zal het college dat uitvoeren. Maar het college heeft gezocht naar een balans: het tegengaan van dit type vervuiling versus de opvatting dat als de Europese Richtlijn er eenmaal ligt, dat kan leiden tot lagere kosten. De portefeuillehouder veronderstelt dat de synergievoordelen van het meenemen van een vierde zuivering niet opweegt tegen een realistisch tempo tot 2035.

De vragen over de bronaanpak, het rapport, meebetalen door de farmaceutische industrie e.d. worden meegenomen in het toegezegde beeldtraject. **Toezegging.**

De awzi Noordwijk staat niet op de planning voor de komende tien jaar.

Zwanenburg zou idealiter meegekoppeld moeten worden als er al werkzaamheden lopen. Daarvoor is niet gekozen, gezien de omvang van deze zuivering. Het water wordt snel afgevoerd naar het Noordzeekanaal en de locatie komt niet naar voren als hotspot.

Tweede termijn

Mevrouw Mols (PvdD) vraagt of de hotspotanalyse kan worden toegestuurd. Er is in het kader van het coalitieakkoord een budget vrijgemaakt. In Gouda kunnen door samenwerking veel kosten worden bespaard. Is er sowieso niet voldoende budget om deze kleinere vierde locatie meteen mee te nemen?

Portefeuillehouder Knapp (VVD) herhaalt zijn toezegging dat de hotspotanalyse wordt meegenomen in het beeldvormingstraject. Naar beste weten is er €35 miljoen beschikbaar in deze bestuursperiode voor medicijnrestenverwijdering. De vraag of ook een vierde nu moet worden opgepakt kan pas onderbouwd worden beantwoord als duidelijk is wat de concrete kosten bedragen. Die kosten zijn sterk afhankelijk van de locatie/omvang en de te kiezen technologie. Pas dan kan worden bepaald of de middelen toereikend zijn voor de drie dan wel twee.

Nadat de voorzitter heeft geconcludeerd dat het stuk zijns inziens als hamerstuk kan worden doorgeleid, geeft de Partij voor de Dieren aan dat het wat hun fractie betreft als bespreekstuk moet worden geagendeerd. De fractie vindt een hamerstuk met stemverklaring niet afdoende. Het wordt dus als bespreekstuk doorgeleid.

3.6. Optimalisatie sliblijn AWZI Haarlem Waarderpolder

Voorgesteld besluit:

1. *A. De renovatie van de sliblijn op basis van de vergistingstechnologie Ephyra® uit te voeren;
B. Daartoe de projectscope betreffende de sliblijn in het Voorkeursalternatief HWP [23.034655] van 5 juli 2023 te wijzigen;*
2. *Een nieuwe derde toren te realiseren naast de renovatie van de twee grote torens (SGT-1 & SGT2).*

Voor de zomer is het voorkeursalternatief vastgesteld door de VV en werd er een hek om de scope geplaatst met de intentie om geen grote wijzigingen meer door te voeren, aldus portefeuillehouder Knapp (VVD).

Doelstellingen: uitvoering geven aan de centrale slibstrategie en reduceren van emissies.

Gaandeweg bleken op basis van nieuwe inzichten dat bepaalde besluitpunten conflicterend waren. Voor de optimalisatie bleek een geringe scopewijziging noodzakelijk (nieuwbouw derde toren).

De heer Van der Wijk (BBB) begrijpt dat het voorstel leidt tot een hogere slibafbraak en een hogere biogasproductie. Vraag: aan welke orde van grootte wordt gedacht?

De heer De Ridder (PvdA) lijkt het een goed voorstel. Hoewel: enerzijds hecht de fractie aan het meewegen van voortschrijdend inzicht en een continu verbeteringsproces. Maar vertrouwen in de onderbouwing van voorgenomen beslissingen vindt de fractie essentieel. De snelle omslag vergt nadere uitleg.

Mevrouw Baerveldt (Water Natuurlijk) steunt het voorstel met diverse winstpunten die ook het milieu ten goede komen. Volgens de fractie zou handhaving van de derde toren sowieso als risicovol kunnen worden aangeduid. Het lijkt dus op een reparatie van een voorgaand besluit.

De heer Van Mastwijk (Agrarisch) vindt het positief dat gaandeweg op basis van businesscases aanpassingen worden voorgesteld ter verbetering. Anderzijds volgt dit toch wel ingrijpende wijzigingsbesluit wel snel op het indertijd gepresenteerde voorkeursalternatief. Zijn er nog meer grote wijzigingen te verwachten, of wijzigingen die uiteindelijk niet stoelen op zulke goede businesscases? De beheersbaarheid van het project Haarlem-Waarderpolder roept tot weer wat bedenkingen op, ondanks dat de fractie het voorstel steunt.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) kan zich geheel vinden in de bijdragen van de heren Van Mastwijk en De Ridder. Maar de wijziging lijkt dermate positief, dat deze eigenlijk in het hele werkgebied zou moeten worden toegepast nu de kosten binnen één jaar kunnen worden terugverdiend. Over tien jaar zullen de prijzen voor groen gas zijn gedaald ten opzichte van nu. Dus adviseert zij tempo om deze aanpak over heel Rijnland uit te rollen.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) zegt in reactie op de BBB dat er door de inzet van Ephyra® in de slibvergisting op HWP ongeveer 10% minder slib hoeft te worden afgezet en toename van biogas met ongeveer 25%. Hij adviseert de fractie om de vraag over het aantal kubieke meters nog even via een technische vraag voor te leggen. Ambivalentie: in juni werd het voorkeursalternatief vastgesteld en de stukken zijn toen ook in de commissie behandeld. Binnen enkele maanden kwam de optimalisatie aan het licht. Het is een volstrekt nieuw complex project van ongekennde omvang met diverse raakvlakken. Van grof naar fijn komen er dan ook onvermijdelijk nieuwe inzichten bovendien op basis waarvan zaken slimmer kunnen worden gerealiseerd. De voordelen zijn dermate groot, dat een wijziging is gerechtvaardigd en deze vergt snelle besluitvorming voordat het uitvoeringskrediet alweer op de agenda staat.

In reactie op Water Natuurlijk zegt de portefeuillehouder dat de renovatie een aanzienlijk risicodossier bevatte. Met de nieuwe aanpak zal Rijnland meer 'in control' zelf tot realisatie kunnen overgaan dan het geval is als een assets in slechte staat worden opgeknapt. Er is in 2019 ook bewust gekozen voor nieuwbouw in plaats van renovatie. De portefeuillehouder vindt het raadzaam om gaandeweg nooit de ogen te sluiten voor enorme kansen die zich aandienen. Dat binnen een half jaar – in mei werd er intern een klap op gegeven nadat nieuwe inzichten opdoemden- nu in november het onderwerp voor het eerst in de commissie wordt besproken, kenschetst hij zelf niet als een lange periode.

De heer De Ridder (PvdA) vindt dit geen goed argument. Als de organisatie nieuwe ontwikkelingen signaleert, moeten die worden gemeld en zou de portefeuillehouder die ook moeten doorgeven op het moment dat het onderwerp aan de orde is en kunnen aankondigen dat deze vondst aanleiding kan zijn om het onderwerp binnen twee maanden opnieuw aan de orde te stellen, bijvoorbeeld.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) laat de weging van het argument aan de PvdA. Maar er is altijd gezegd dat er een hek om de scope zou worden geplaatst, men zich zou richten op voortgang met open ogen voor belangrijke ontwikkelingen én optimalisaties. Tevens dat het college een adaptieve aanpak voorstaat dat de implementatie van een nieuwe technologie kan rechtvaardigen. Er is hierover altijd transparant over gerapporteerd en bij eerste gelegenheid wordt het onderwerp nu toch ook besproken met de VV. Zie ook de voortgangsrapportage: er is volgens de beschikbare structuren wel degelijk informatie verstrekt.

De heer De Ridder (PvdA) is ambivalent maar tevens positief over het aanpassingsvermogen van de portefeuillehouder. Maar ook heeft hij wat aarzelingen over de termijn. Het eerste deel van de beantwoording gaat voorbij aan de opmerking van de heer De Ridder. Daarin gaf hij aan dat het feit dat als de organisatie in mei al ergens van op de hoogte is hij 'dit niet zo'n argument vindt dat dit nu pas ter tafel komt'.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) veronderstelt dat de heer De Ridder hem niet goed heeft begrepen. In mei is op het voorkeursalternatief in mei intern 'al een klap op gegeven'. In juni volgde het besluit. De afgelopen periode werd de optimalisatie pas duidelijk. Intern werd een hek om de scope geplaatst en werd het voorkeursalternatief voorgelegd aan de politiek (altijd een lang traject). In september/oktober bleek er sprake van een aantrekkelijke innovatie en is er hard gewerkt om dit zo snel mogelijk aan de commissie voor te leggen met vermelding in de voortgangsrapportage. De portefeuillehouder herkent zich niet in het oordeel van de PvdA en vindt dat er exact conform het betoog van die fractie is gehandeld.

Tweede termijn

Mevrouw Mols (PvdD) is blij dat deze duurzamere en betere oplossing zo snel wordt voorgelegd. Zij vraagt of het college mogelijkheden zie om deze technologie ook elders breed toe te gaan passen.

Mevrouw Corbey (Natuurterreinen) herhaalt haar vraag of er niet meer toepassingsmogelijkheden zijn, gezien de positieve businesscase en de stijgende prijzen voor groengas.

Portefeuillehouder Knapp (VVD) wijst erop dat in alle drie de torens parallel slib kan worden vergist. Het proces kent verschillende fasen. De optimalisatie bestaat eruit, dat die fasen apart in de drie verschillende torens gaat plaatsvinden. Dit leidt tot een hoger rendement, een lagere afvoer van slib en hogere gasbaten. Haarlem-Waarderpolder leent zich hiervoor omdat daar drie torens staan. Van de derde (kleinere) moet de capaciteit worden aangepast. Op andere assets van Rijnland staan geen drie torens dus is deze optimalisatie daar technisch niet haalbaar. Als dit alsnog haalbaar blijkt, wordt daarover onverwijld gerapporteerd.

De voorzitter concludeert daarop dat het agendapunt als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de VV.

4. SCHRIFTELIJKE MEDEDELINGEN

De voorzitter stelt vast dat er geen schriftelijke mededelingen zijn.

5. NOTULEN EN TOEZEGGINGENLIJST VAN DE COMMISSIEVERGADERING WW D.D. 13 SEPTEMBER 2023

Het verslag van het openbare en geheime deel wordt ongewijzigd vastgesteld.

De toezeggingenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. RONDVRAAG

Er zijn geen vragen aangemeld.

7. SLUITING

De voorzitter sluit hierop de vergadering om 16:17 uur met dank voor ieders inbreng.